

Hallituksen esitys Eduskunnalle valtioneuvoston lainanot- tovaltuuksista vuonna 1996

Hallituksen esityksessä valtion talousarvioiksi vuodelle 1996 on arvioitu, että nettolainanoton tarve on vähintään 38 705 miljoonaa markkaa. Riittävän väljyyden saamiseksi lainanoton käytännön toteuttamiseen nettolainanoton tulisi kuitenkin olla enintään 40 000 miljoonaa markkaa. Valtion markkamääräisen yli 12 kuukauden pituisen velan kuoletusten on arvioitu vuonna 1996 olevan noin 35 281 miljoonaa markkaa ja valuuttamääräisen yli 12 kuukauden pituisen velan kuoletusten noin 8 819 miljoonaa markkaa eli yhteensä noin 44 100 miljoonaa markkaa. Vuoden 1996 nettolainanottotarpeesta pitkäaikaisella lainanotolla on tarkoitus kattaa vähintään 29 000 miljoonaa markkaa, joten uusia yli 12 kuukauden pituisia valtiolainoja tulisi ottaa vähintään 73 100 miljoonaa markkaa.

Vuonna 1996 ei ole mahdollista lainahtojen perusteella irtisanoa vanhoja ulkomaisia lainoja ennenaikaisesti takaisinmaksettavaksi. Sitä vastoin olisi tarkoituksenmukaista varautua niin markka- kuin valuuttamääräisten valtiolainojen osalta ostamaan markkinoilta vanhoja valtionobligaatioita tai vaihtamaan ja uudelleenrahoittamaan niitä rahoitusmarkkinoille paremmin soveltuvilla velkakirjoilla. Vanhoja sarjaobligaatioita, joiden laina-aika vuoden 1996 aikana jää lyhyemmäksi kuin 12 kuukautta, arvioidaan vuonna 1996 olevan noin 13 000 miljoonaa markkaa. Rahoitusmarkkinoiden likviidisyyden turvaamiseksi olisi syytä varautua muuntamaan näitä lyhytaikaisiksi velkasitoumuksiksi tai pitkäaikaisiksi lainoiksi. Näillä velkakannan hoitoon liittyvillä toimenpiteillä ei ole tarkoitus lisätä nettolainanottoa, mutta ne saattavat edellyttää kuitenkin pitkäaikaisten valtiolainojen ottamista noin 20 000 miljoonalla markalla sen lisäksi, mitä edellä on esitetty.

Edellä selostetun perusteella tulisi vuonna 1996 varautua pitkäaikaisten valtiolainojen osalta yhteensä enintään 95 000 miljoonan markan bruttolainanottoon.

Lyhytaikaiset lainat muodostavat joustavimman erän valtion lainanotossa. Laina-

ajaltaan enintään 12 kuukauden pituisen talousarvion katteeksi otetun velan määrän arvioidaan vuoden 1995 päättyessä olevan 40 000 miljoonaa markkaa. Vuoden 1996 lainanottotarpeesta lyhytaikaisella markka- ja valuuttamääräisellä lainanotolla on tarkoitus varautua kattamaan yhteensä enintään 15 000 miljoonaa markkaa. Koska vanhoja vuonna 1996 erääntyviä sarjaobligaatioita tullaan vielä vuoden 1995 aikana muuntamaan osittain velkasitoumuksiksi, pitäisi lyhytaikaisen velkakannan määrän voida vuonna 1996 olla enintään 70 000 miljoonaa markkaa.

Lisäksi voidaan valtion maksuvalmiuden turvaamiseksi sekä valtion maksuliikkeen kausiluonteisten menohiippujen ja valtion kassasijoitusten tarkoituksenmukaisen hoidon edellyttämän rahoitustarpeen kattamiseksi edelleen tarvita laina-ajaltaan enintään 12 kuukauden pituisia markka- tai valuuttamääräistä lyhytaikaista luottoa. Tilapäisesti voidaan tarvita myös erittäin lyhytaikaista, tili- luoton kaltaista rahoitusta maksuvalmiuden päivävaihteluiden tasoittamiseen.

Nykyiset pääomamarkkinat ja niillä tapahtuvat muutokset edellyttävät suurta päätöksentekonopeutta, minkä vuoksi valtioneuvostolle tulisi noudatetun käytännön mukaisesti antaa mahdollisuus siirtää määräämissään rajoissa lainanotosta päättäminen valtiovaraministeriön tai valtiokonttorin tehtäväksi.

Tarkoituksena on edelleen jatkaa koron- ja valuutanvaihtosopimusten (swap) käyttämistä valtiolainoissa. Niiden tekeminen voi olla perusteltua valtionvelan valuuttajakautuman ohjaamiseksi valuuttakurssiriskejä tasoittavasti tai kustannusten alentamiseksi. Swap-sopimusten määrään vaikuttavat toisaalta markkinoiden tarjoamat mahdollisuudet ja toisaalta valtion noudattamat tiukat riskienhallintaperiaatteet. Toimintavaltuuksien tulisi kuitenkin olla riittävät, olkoonkin että niiden kokonaisuutena voidaan alentaa edellisen vuoden tasosta. Tehtävien koron- ja valuutanvaihtosopimusten määräksi esitetään yhteensä enintään 30 000 miljoonan markan

lainapäätöksentekoa jankkohtien valuuttakurssien mukaan laskettuna. Swap-sopimusten hyväksikäyttö edellyttää niin suurta päätöksentekonopeutta, että myös tältä osin valtioneuvostolle tulisi noudatetun käytännön mukaan antaa mahdollisuus jättää koron- ja valuutanvaihtosopimuksista päättäminen valtiovarainministeriön tai valtiokonttorin tehtäväksi.

Huomattava osa vuosina 1992 - 1994 otetuista ulkomaisista lainoista erääntyy vuosina 1997 - 2000. Lainojen takaisinmaksurakenteen tasoittamiseksi olisi edelleen tarpeen voida etukäteen varautua muuntamaan pitempiä aikaisiksi vasta-arvoltaan enintään 20-000 miljoonan markan edestä näinä vuosina erääntyviä ulkomaisia lainoja.

Lainanoton joustavan toteuttamisen edellytyksenä on, että lainamarkkinoita on mahdollista hyödyntää nopeasti ja oikea-aikaisesti vaihtelevissa markkinatilanteissa. Tämän vuoksi ja ottaen huomioon, että aivan vuoden alkuun kohdistuvat lainaoperaatiot saattavat edellyttää pitkälle menevää valmistelutyötä jo edellisen vuoden lopulla, olisi tarkoituksenmukaista, että valtioneuvoston vuoden 1996 lainanottovaltuuksia voitaisiin käyttää jo vuonna 1995, kuitenkin siten, että lainojen nosto tapahtuisi vuonna 1996.

Edellä lausutun perusteella ehdotetaan,

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston tämän määräämillä ehdoilla vuonna 1996 yhteensä enintään 40 000 000 000 markan määräiseen valtion talousarvion tasapainottamiseksi tarvittavaan nettolainanottoon, kuitenkin siten, että uusien laina-ajaltaan yli 12 kuukauden pituisten valtiolainojen bruttomäärä on yhteensä enintään 95 000 000 000 markkaa ja siten, että lainoja otettaessa laina-ajaltaan enintään 12 kuukauden pi-

tuisten lainojen muodostaman lyhytaikaisen velan määrä saa olla enintään 70 000 000 000 markkaa ja että valtioneuvosto voi määräämissään rajoissa antaa lainanotosta päättämisen valtiovarainministeriön tai valtiokonttorin tehtäväksi,

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston tai sen määräämissä rajoissa valtiovarainministeriön tai valtiokonttorin edellä tarkoitettua lisäksi käyttämään valtion maksuvalmiuden turvaamiseksi sekä valtion kausiluonteisten menohuippujen ja valtion kassasijoitusten tarkoituksenmukaisen hoidon edellyttämän rahoitustarpeen kattamiseksi laina-ajaltaan enintään 12 kuukauden pituista luottoa harkintansa mukaan,

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston tai sen määräämissä rajoissa valtiovarainministeriön tai valtiokonttorin tekemään valtiolainoihin liittyviä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia pääoma-määrältään yhteensä enintään 30 000 000 000 markan lainojen osalta,

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston tai sen määräämissä rajoissa valtiovarainministeriön tai valtiokonttorin pidentämään, myös valuuttoja ja korkorakenteita vaihtaen, vuosina 1997 - 2000 erääntyvien vasta-arvoltaan enintään 20 000 000 000 määräisten pitkäaikaisten ulkomaisissa valuutoissa otettujen lainojen laina-ajaltaan, sekä

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston käyttämään vuoden 1996 lainanottovaltuuksia vuonna 1995, kuitenkin siten, että lainojen nosto tapahtuisi vuonna 1996.

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Valtiovarainministeri Iiro Viinanen